

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

11540***Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre el projecte explotació pedrera Can Vicens (521), TM Llucmajor (12A/2019)***

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 29 de setembre de 2021,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

El projecte està inclòs a l'Annex 1 de la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears (BOIB núm. 106 de 20 d'agost de 2016):

-Grup 2 (Indústria extractiva) apartat 1: Pedreres: restauració i/o extracció.

-Grup 4 (Indústria siderúrgica i del mineral. Producció i elaboració de metalls) apartat 15: Plantes de tractament d'àrids i plantes de fabricació de materials de construcció

Per la qual cosa, està sotmès a avaluació d'impacte ambiental ordinària, segons el que determina l'article 14 de l'esmentada llei, seguint la tramitació prevista a l'art. 33 i següents de la Llei 21/2013 de 9 de desembre, d'avaluació ambiental (BOE núm. 296 d'11 de desembre de 2013); així, amb caràcter previ a la seva autorització administrativa, procedeix formular la seva declaració d'impacte ambiental.

Per altra part, segons el que estableix l'art. 12 del Decret 61/1999, de 28 de maig, d'aprovació definitiva de la Revisió del Pla Director Sectorial de Pedreres, la CMAIB s'ha de pronunciar en relació a l'avaluació ambiental del pla de restauració.

1. Antecedents

Per tal de donar compliment als art. 33 i 34 de la Llei 21/2013, el 28 d'abril de 2016 es va presentar la Memòria Resum del projecte per a establiment de pedrera, polígon 6, parcel·la 12, Ca'n Tomeu, terme municipal de Llucmajor (exp. CMAIB 69A/2016); el 17 de gener de 2018 es va redactar el Document d'Abast previst a la Llei 21/2013 d'Avaluacions Ambientals i, en posterioritat, l'expedient va ser arxivat.

El 24 de gener de 2019 l'òrgan substantiu tramet tota la documentació necessària per a poder formular la Declaració d'Impacte Ambiental de la pedrera Can Tomeu II - núm. 521 (exp. CMAIB 12A/2019); el 14 de juny de 2019 l'òrgan substantiu tramet un escrit del promotor on sol·licita que la pedrera passi a anomenar-se Can Vicens.

2. Informació del projecte

El promotor del projecte és Ca'n Tomeu S.L. i l'òrgan substantiu competent per a l'autorització del projecte és la Direcció General de Política Industrial.

Ubicació

L'activitat es realitza a la parcel·la 12, polígon 6 del t.m. de Llucmajor; l'accés a la plaça de la pedrera es realitza per un vial lateral tangent a l'Autovia de Llevant (Ma-19), al qual s'hi accedeix des de la sortida 13 de l'autovia, per la carretera Ma-6020 (Palma a Llucmajor).

La parcel·la on es desenvolupa l'activitat té una superfície de 253.437 m², no obstant es destinaran a pedrera 35.350 m², dels quals únicament es pretén explotar una superfície màxima d'uns 20.850 m².

Projecte d'explotació

El material s'extraurà per medis mecànics (retroexcavadores i pales mecàniques), no essent necessari l'ús d'explosius, rebaixant la plaça de la pedrera en la potència explotable (8 m aproximadament). Aquest material serà triturat i classificat en diverses mides per a la seva comercialització; el promotor disposa d'una planta de trituració que serà traslladada a la plaça de la pedrera quan s'iniciï l'activitat.

Es preveu que l'aigua recollida per la xarxa de drenatge es conduirà a un dipòsit de fibra de vidre, de 2 m³ de capacitat, que es construirà a la part baixa de la parcel·la i que es desmuntarà una vegada finalitzada l'activitat; la xarxa de drenatge serà temporal, mentre duri la fase d'explotació.

El desenvolupament de l'activitat proposat és mitjançant una Restauració Integrada, és a dir, es van restaurant les àrees ja explotades a mesura que avancen els fronts d'extracció, aconseguint també una restauració més ràpida i amb menor cost; per dur a terme aquest tipus d'activitat s'han de fraccionar les fases extractives i de restauració.

Es considera que les reserves de material són de 153.456 m³, considerant la superfície d'explotació (20.850 m²) amb una profunditat màxima de 8 m i aplicant un factor de correcció de 0'92. Segons la previsió esperada del mercat de la construcció, la producció de la pedrera pot oscil·lar entre 10.000 i 16.000 m³ anuals; tenint en compte aquesta previsió, es preveu que la vida de l'explotació sigui d'uns 10 anys.

Projecte de restauració

Es preveu que quan s'acabi d'explotar una fase s'iniciï el seu procés de restauració; les fases contemplades en el projecte són les següents:

Superfícies afectades per fase					
	En explotació	Ja explotada	En restauració	Restaurat	No afectat
FASE 1	2.606 m ²	0 m ²	0 m ²	0 m ²	18.244 m ²
FASE 2	2.606 m ²	2.606 m ²	2.606 m ²	0 m ²	18.242 m ²
FASE 3	2.606 m ²	5.212 m ²	2.606 m ²	2.606 m ²	15.636 m ²
FASE 4	2.606 m ²	7.818 m ²	2.606 m ²	5.212 m ²	13.030 m ²
FASE 5	2.606 m ²	10.424 m ²	2.606 m ²	7.818 m ²	10.424 m ²
FASE 6	2.606 m ²	13.030 m ²	2.606 m ²	10.424 m ²	7.818 m ²
FASE 7	2.606 m ²	15.636 m ²	2.606 m ²	13.030 m ²	5.212 m ²
FASE 8	2.606 m ²	18.242 m ²	2.606 m ²	15.636 m ²	2.606 m ²
FASE 9 (Només restauració)	0 m ²	20.848 m ²	2.606 m ²	18.242 m ²	0 m ²
Estat Final	0 m ²	20.848 m ²	0 m ²	20.848 m ²	0 m ²

Es preveu el reblliment del forat de l'explotació mitjançant el material de rebuig de la pròpia explotació (es preveuen 20-30 % d'estèrils/tona explotada) o del rebuig/desmont procedent de pedreres veïnades. Si s'han d'utilitzar RCD (Residus de Construcció i Demolició) sempre provindran d'una planta de selecció autoritzada, mai directament de l'obra.

Finalment, es sembraran pins donant un ús forestal a la parcel·la.

Instal·lacions diverses

A la part central de la pedrera s'hi ubicarà una planta de benefici que constarà dels següents elements:

- Trituradora de mandíbules.
- 3 cintes transportadores (que estaran carenades per evitar l'emissió de pols) muntades en sèrie per al reciclatge del material de rebuig del sedassos, el qual és conduït a la tremuja d'alimentació del molí.
- 2 sedassos classificadors.

S'instal·larà un dipòsit d'aigua (que s'omplirà amb camions cisterna) per al proveïment de les dutxes, sanitaris i lavabos; també una fosa sèptica estanca, a la qual s'hi realitzaran tasques de manteniment regularment.

L'energia elèctrica provindrà d'un transformador ja existent a la parcel·la; també hi haurà un dipòsit de doble paret per a l'emmagatzematge del gasoil que necessita la maquinària.

3. Elements ambientals significatius de l'entorn del projecte

3.1. Diagnòstic territorial

La parcel·la està a Sòl Rústic General, amb una part de SRG-Forestal i APR d'incendis; no obstant, aquesta part no es veu afectada per l'activitat que es desenvoluparà al nord-oest de la parcel·la, ocupant 35.525'17 m². La parcel·la s'ubica en una zona amb Vulnerabilitat d'Aquífers Moderada.

La finca on s'ubica el projecte confronta amb l'ANEI núm. 46 «Barranc de Son Gual i Xorrigo».

D'acord amb el PDS de Pedreres la parcel·la està inclosa en les zones de localització susceptibles d'explotació del recurs geològic existent.

3.2. Diagnòstic ambiental

La parcel·la no està afectada per XN-2000, ni hàbitats 2005; tampoc s'ha observat l'assentament de cap espècie faunística.

On s'ubica la pedrera és Zona d'Interès Miner (ZIM); de fet en el passat ja hi ha existit una instal·lació extractiva sense haver-se restaurat, la qual cosa fa que l'espai estigui actualment en un estat de degradació considerable.

A menys de 50 m del límit de l'explotació hi ha un pou de proveïment urbà: zona de restricció màxima; d'acord amb l'art. 87.4 del PHIB l'activitat necessita un informe favorable de l'Administració hidràulica. A la zona d'explotació no hi ha corrents d'aigua superficial.

4. Resum del procés d'avaluació

4.1. Actuacions prèvies

El 17 de gener de 2018 es va redactar el Document d'Abast per a l'expedient 69A/2016 (Projecte per a establiment de pedrera) que, en posterioritat, va ser arxivat.

4.2. Fase d'informació pública i consultes

L'1 de novembre de 2018 es va publicar en el BOIB núm. 137 la informació pública del projecte i l'estudi d'impacte ambiental: no es presentaren al·legacions.

L'òrgan substantiu també va sol·licitar consulta a les administracions següents:

- Conselleria Medi Ambient, Agricultura i Pesca:
 - +DG de Recursos Hídrics. Servei d'Estudis i Planificació.
 - +DG Espais Naturals i Biodiversitat. Servei de Protecció d'Espècies.
- Conselleria Territori, Energia i Mobilitat. DG Energia i Canvi Climàtic. Secció de Contaminació Atmosfèrica.
- Conselleria Salut. DG Salut Pública i Participació. Departament de Protecció de la Salut.
- Consell de Mallorca. Departament de Territori i Infraestructures.
- Ajuntament de Lluçmajor.

En la documentació presentada a la CMAIB hi consten els següents informes:

+Servei de Protecció d'Espècies (8/10/2018)

Segons dades del Servei, a la zona on es desenvolupa el projecte no hi ha constància d'espècies catalogades i/o amenaçades.

[...] s'informa favorablement amb els següents condicionants:

-En quant a la revegetació per sembra d'herbàcies, suggerim una metodologia alternativa. Aquesta tècnica consistiria en mesclar terra vegetal amb una capa fina superficial de terra de zones forestals properes. Aquesta terra ha de ser recollida amb cura (preferentment amb mètodes manuals). En ser terra natural, ja presenta un banc de llavors d'espècies pròpies que generaran una coberta totalment integrada amb els hàbitats propers. No cal estendre la capa de manera contínua, i per tant, no seria necessària una gran quantitat de terra. La tècnica ha estat usada per recuperar altres terrenys alterats a Mallorca, amb resultats prou satisfactoris.

-No es pot permetre, en cap cas, la utilització de les espècies que figuren en el Catàleg Espanyol d'espècies exòtiques invasores (RD 630/2013) en les tasques de revegetació.

En resposta a aquest informe, el gener de 2019 el projectista comenta:

- Es respectarà la normativa d'aplicació sobre conservació d'espècies.
- El mètode de revegetació proposat pel Servei serà incorporat al projecte com a mètode preferent.
- Que en cap cas s'utilitzaran espècies invasores.

+Servei de Salut Ambiental. DG Salut Pública i Participació (8/10/2018):

S'informa favorablement condicionat al compliment de l'esmentat projecte i a la legislació vigent.

En resposta a aquest informe el gener de 2019 el projectista indica que es complirà el que preveu el RD 902/2018, de 7 de febrer, així com el disposat en el RD 902/2018, de 20 de juliol, el Decret 53/2012, de 6 de juliol i el previst en el RD 865/2003, de 4 de juliol.

+Ajuntament de Lluçmajor (17/10/2018)

Per part de l'enginyer municipal:

Degut a la proximitat de l'explotació minera a zones habitades, és necessari l'establiment de mesures correctores encaminades en la reducció de les molèsties per pols i sorolls, així com sistemes de control que garantissin la monitorització de l'eficàcia de les mesures adoptades [...]

Per part de l'Arquitecta Tècnica Municipal:

"1. El suelo está calificado como ANEI, SRG-Forestal, SEG, APR Incendios, UP7-Migjorn, según el PTM y Zona 3 (Zona de Protección Sa Marina), según el PGOU de Lluçmajor. Según lo dispuesto en el art. 161 de este último, se trata de zonas de territorio que deben ser objeto de preservación bien por sus valores paisajísticos, ecológicos o ambientales, y siendo de interés su mantenimiento y/o potenciación. El espacio concreto en el que se pretende la implantación del uso extractivo, linda al norte con los Barrancos de Son Gual i Xorrigo (ANEI) i al este con Suelo Rústico Forestal.

2. La parcela contiene edificaciones de uso residencial y agrario y está afectada por Patrimonio por hallarse en la misma el «Molí de Ca n'Aulet».

3. En cuanto a los antecedentes referidos en la memoria del proyecto, no hay constancia alguna de la existencia de la explotación minera referida, ni documental ni gráfica [...]"

Respecte a les consideracions sobre a que la zona ha de ser objecte de preservació pels seus valors paisatgístics, cal dir que, una vegada finalitzada la restauració de la pedrera la parcel·la millorarà la seva qualitat paisatgística ja que actualment la superfície on es pretén dur a terme l'activitat no té ve vegetació; a més, la present DIA es condicionarà a que la superfície ubicada a l'est del límit de la futura pedrera (que tampoc té cap tipus de vegetació ni terra vegetal) també sigui restaurada.

El gener de 2019, el promotor indica que per a lluitar contra la pols s'establiran les mesures previstes a la legislació, tenint especial en compte la proximitat de zones habitades; els horaris d'explotació s'establiran amb la finalitat de no coincidir amb els horaris de descans i es sol·licitaran totes les llicències municipals requerides.

Quan a l'afecció al patrimoni, cal dir que la pedrera només es dur a terme a una part de tota la parcel·la i que no afecta al «Molí de Can Aulet».

+Servei d'Ordenació del Territori. Departament Territori i Infraestructures. Consell de Mallorca (25/10/2018)

"[...] Es tracta d'una pedrera ubicada dins una categoria de sòl on actualment es prohibeix l'ús de l'activitat extractiva (SRG i SRG-F), llevat que estiguin ja autoritzades o s'autoritzin segons el Pla Director Sectorial de Pedreres (PDSP).

[...] La parcel·la està inclosa totalment en la zona de localització de recursos d'interès miner (ZIM) d'acord amb l'annex 8 del PDSP.

[...] D'acord amb el PTIM l'explotació es troba a la UP7 Migjorn (de menor protecció), a una zona de grau de valoració paisatgístic alt.

[...] Segons l'EIA es realitzarà un apantallament al voltant de la finca i es faran plantacions lineals arbòries..... no queda clar si es realitzarà en tot el límit de l'explotació, ni quines espècies vegetals s'utilitzaran. Caldria especificar-ho.

[...] L'explotació limita amb el vial de servei de l'autovia Ma-19, des d'on s'accedeix. Cal recordar que segons l'art. 31 de la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres, s'hauran d'obtenir els informes i autoritzacions legalment previstos."

L'informe finalitza recordant que és necessària l'autorització de carreteres i enumerant les deficiències detectades a la documentació presentada.

L'agost de 2019, el promotor respon el següent:

- La futura pedrera està pendent d'obtenir l'autorització segons el PDS de Pedreres.
- Es presenten plànols on es descriu i acota l'apantallament vegetal, el qual es plantarà des de l'inici de l'activitat; les espècies utilitzades seran pins (*Pinus halepensis*) i figueres de moro (*Opuntia Ficus-Indica*), espècies autòctones i totalment adaptades al medi.

- Amb la plantació de la barrera vegetal durant la primera fase d'explotació, es reduirà l'impacte visual i les emissions de pols i renou a l'exterior la zona d'explotació.

+Secció d'Atmosfera. DG Energia i Canvi Climàtic (15/11/2018)

"[...] La pedrera Can Tomeu (521) disposa de Resolució d'Autorització com a Activitat Potencialment Contaminadora de l'Atmosfera (APCA) del grup B. No s'ha presentat cap control extern fet per un Organisme de Control Autoritzat per a l'atmosfera (OCA) de comprovació de la implantació i eficàcia de les mesures correctores per minimitzar les emissions difuses de pols, per tant, s'informa negativament la seva adaptació i regularització segons la Llei 10/2014, d'1 d'octubre, d'ordenació minera de les Illes Balears.»

Sembla que hi ha una confusió i que l'informe fa referència a una instal·lació del t.m. de Palma, també anomenada Can Tomeu (nom inicial de la present pedrera); l'activitat que ara s'està avaluant és nova, tal com ho indica l'informe emès per l'òrgan substantiu el 27 de maig de 2021. Quan l'explotació que s'està avaluant entri en funcionament es sol·licitarà la seva inclusió en el Catàleg APCA.

+Servei d'Estudis i Planificació (23 de febrer de 2021) que indica:

"[...] ara que sabem que la profunditat màxima d'explotació és de vuit metres per davall de la cota actual de la plaça de la pedrera, concloem que la cota d'excavació quedarà uns 50 metres per damunt del nivell freàtic.

Recomanem instal·lar el piezòmetre dins el sondeig que permeti determinar la columna geològica de la pedrera. Aquest sondeig i piezòmetre, fet en el perímetre de la zona a explotar, haurà de tenir una profunditat d'uns 60 ó 70 m per assolir el nivell freàtic, pel què no podrà ser una calicata, haurà de ser un sondeig entubat amb un diàmetre que permeti mesurar el nivell mitjançant una sonda.

Conclusió: pel que fa als perímetres de restriccions dels pous de captació d'aigua de proveïment urbà, inform favorablement remarcant que la profunditat màxima d'explotació no superarà els 8 m des de la superfície actual de la plaça de la pedrera".

5. Integració de l'avaluació

5.1. Alternatives

Alhora d'avaluar les possibles alternatives es va partir de l'alternativa zero, però aquesta no suposava cap avantatge per cap de les parts implicades.

Les principals alternatives sorgiren en base a la forma de plantejar l'activitat extractiva, finalment es va optar per a la configuració presentada en el present projecte per diverses raons.

5.2. Principals impactes de l'alternativa escollida i la seva correcció

Els principals impactes que es produeixen són:

-Paisatgístic: la visibilitat d'aquesta pedrera serà elevada ja que la parcel·la confronta amb l'autopista Palma-Llucmajor; no obstant, durant la fase d'explotació es considera que l'impacte visual es veurà reduït pel fet que l'explotació es realitza cap baix i existeix un mur perimetral.

A més cal tenir present que la parcel·la ja està transformada, per la qual cosa es considera que, una vegada finalitzada la restauració de la Pedrera Can Vicens, l'impacte paisatgístic millorarà respecte a l'actualitat.

-Contaminació atmosfèrica: per tal de disminuir l'impacte produït per l'emissió de pols i renou es proposa la reconstrucció d'una elevació natural que existia a la meitat nord de la parcel·la. També al sud de la parcel·la hi ha un pinar que actuarà com a defensa de la pols i el renou generat.

-Aigua: en aquesta instal·lació el consum d'aigua previst és pels següents usos:

+Dutxes, sanitaris i lavabos: s'instal·larà un dipòsit d'aigua, que s'omplirà amb camions cisterna.

+Pel rec de vials, zones de treball o munts de material pulverulent (amb la finalitat d'evitar o disminuir la pols): provindrà de la depuradora de Vilafranca de Bonany.

El projecte preveu la recollida de l'aigua de la xarxa de drenatge a un dipòsit ubicat a la part baixa de la parcel·la, però no s'indica quin ús se li donarà.

A la documentació presentada no s'indica com es durà l'aigua procedent de la depuradora; suposant que es transporti en camions, des del punt de vista ambiental es considera més positiu aprofitar l'aigua de la xarxa de drenatge recollida en la mateixa parcel·la.

-Contaminació aquífers: la parcel·la s'ubica en una zona amb Vulnerabilitat d'Aquífers Moderada i a menys de 50 m del límit de l'explotació hi ha un pou de proveïment urbà.

-Residus: es poden generar de:

- +Manteniment de la maquinària mòbil: es contractarà una empresa especialitzada, que serà la que gestionarà els residus que es generin d'acord amb el que preveu la normativa de residus.
- +Fossa sèptica estanca: s'hi realitzaran tasques de manteniment regularment.

5.3. Seguiment ambiental

El programa i el Pla de Vigilància Ambientals (PVA) es presenten com a dos apartats independents, no obstant, el seu contingut està interrelacionat.

En el PVA es remarquen les mesures correctores que s'han establert i la seva vigilància ambiental.

6. Conclusions

Per tot l'anterior, es formula la declaració d'impacte ambiental favorable al Projecte d'explotació pedrera Can Vicens nº 521, TM de Llucmajor, al concloure's que previsiblement no es produiran impactes adversos significatius, amb les següents condicions:

- 1.La profunditat màxima d'explotació no ha de superar els 8 m des de la superfície actual de la plaça de la pedrera.
- 2.Abans de realitzar qualsevol actuació a la pedrera Can Vicens, s'haurà de restaurar la superfície que confronta amb el límit est de la pedrera i ocupa uns 9.000 m².

En aquesta superfície es realitzarà la mateixa restauració que la proposada a la pedrera Can Vicens, és a dir, el seu estat final ha de ser el mateix que la pedrera ja restaurada (tant en cota s.n.m. com en vegetació).

- 3.El mètode de revegetació utilitzat no ha d'extreure terra vegetal de zones forestals, atès que al ser ecosistemes naturals estables es produiran impactes sobre la biota del sòl que hi viu (micelis de fons, fauna edàfica, etc.) i sobre les seves relacions biocenòtiques.

- 4.Una vegada finalitzada la restauració, la morfologia final (superfície pedrera i els 9.000 m² confrontants) ha de ser semblant a la que hi havia abans de la fase preindustrial de la parcel·la, tal com s'indica a l'escrit del representant del promotor de dia 3 de març de 2020.

- 5.Les aigües procedents de la depuradora estanca es gestionaran tal com preveu la legislació vigent i s'hauran d'entregar a un gestor autoritzat de residus.

- 6.Pel rec de vials, zones de treball o munts de material pulverulent s'utilitzarà, en primer lloc, l'aigua de la xarxa de drenatge que el projecte preveu emmagatzemar-la en un dipòsit; si no resulta suficient s'utilitzarà l'aigua procedent de la depuradora de Vilafranca de Bonany, ja que el promotor diu que l'aigua de rec provindrà d'aquesta depuradora.

Es recorda que aquesta activitat està inclosa en el Catàleg d'Activitats Potencialment Contaminadores de l'Atmosfera (APCA), segons el que preveu la Llei 34/2007 de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, per la qual cosa s'haurà tramitar l'alta com a APCA.

Es recomana, d'acord amb l'informe del Servei d'Estudis i Planificació de la Direcció General de Recursos Hídrics, instal·lar el piezòmetre dins el sondeig que permeti determinar la columna geològica de la pedrera. Aquest sondeig i piezòmetre, fet en el perímetre de la zona a explotar, haurà de tenir una profunditat d'uns 60 ó 70 m per assolir el nivell freàtic, pel què no podrà ser una calicata, haurà de ser un sondeig entubat amb un diàmetre que permeti mesurar el nivell mitjançant una sonda.

Aquesta DIA s'emet sense perjudici de les competències de residus, urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació i, en concret, cal tenir present l'informe emès pel Servei d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca, de 25 d'octubre de 2018, sobre la necessitat d'incorporar l'explotació al PDS de Pedreres, prèvia a l'autorització municipal.

Palma, 8 d'octubre de 2021

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias